

KASIM-2025
SAYI-23

Örgütlenme Bülteni

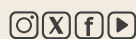

BAŞÖĞRETMENİMİZ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN ARAMIZDAN BEDENEN AYRILIŞININ 87. YILDÖNÜMÜ

“Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır,
ancak Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır.”

Eğitimİş

@egitimis

www.egitimis.org.tr

1923-1938 ATATÜRK DÖNEMİ EKONOMİSİNDEN NOTLAR

Kurtuluş Savaşı bitmiş, savaş kazanılmış ancak henüz Cumhuriyet ilan edilmemiş, Lozan Barış Anlaşması imzalanmamıştır. Kurucu önderimiz ve kadroları ekonomik bağımsızlığın siyasi bağımsızlık kadar önemli olduğunu belirterek zaman kaybetmeden 17 Şubat- 4 Mart 1923 tarihlerinde İzmir’de Türkiye’nin ilk büyük iktisat kongresi olan **“Türkiye İktisat Kongresi”**ni toplamışlardır.

Kongreye katılan işçi, çiftçi, sanayici ve tüccar delege grupları tek tek dinlenmiş ve yerli malının üretilmesi, dışa olan bağımlılığın azaltılması, ülkede mal ve hizmet üretiminin artması için çok sayıda teşvik kararı alınmıştır. Alınan bu kararların en önemli amacı; ülkede ithal ikameci (ithal etme kendin üret) sanayileşme modelinin uygulanması ve ülke vatandaşlarının temel tüketim mallarına olan ihtiyaçlarının yerli malı ile karşılanması olmuştur.

Kongrede alınan kararların büyük bölümü 1923-1929 döneminde hızla gerçekleştirilmiş, 1930’lu yıllara gelindiğinde ise devlet eliyle sanayileşme başlamıştır. Mal ithalatı büyük ölçüde yasaklanmış, halk yerli malı tüketimine özendirilmiştir. Devlet eliyle kurulması planlanan büyük sanayi tesisleri için 1933 yılında Mustafa Kemal Atatürk’ün direktifiyle Sümerbank kurulmuştur. 1934-1938 yılları arasında 1. Beş Yıllık Sanayi Planı uygulanmış, ilk sanayi planı olmasına rağmen sadece beş yılda 19 fabrikanın temeli atılmıştır. Bu büyük başarının verdiği güven ile 1936 yılında yani 1. Beş Yıllık Sanayi Planı’nın daha üçüncü yılında Mustafa Kemal Atatürk, 2. Beş Yıllık Sanayi Planı’nı hazırlatmıştır. Birinci planın hemen ardından ikinci planının yürürlüğe konulması ve sanayileşmede yakalanan başarının kesintiye uğramadan devam ettirilmesi amaçlanmış ancak 10 Kasım 1938’de Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün hayatını kaybetmesi nedeniyle plan yürürlüğe girememiştir.

Mustafa Kemal Atatürk’ün hayatta olduğu süre boyunca her fırsatta dile getirdiği ekonomik bağımsızlık, ülke halkına, geleceğin güvence altına alınmasına verdiği önemin göstergesidir.

Halkı yoksullaştıranlara karşı önce halk diyen Önderimiz, Türkiye Cumhuriyeti’nin Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün izinden gitmeye devam edeceğiz.

1. Enflasyon artışına karşılık azalan satın alma gücünün durumu

TÜİK'in Ekim ayı enflasyonunu açıklaması ile birlikte 4 aylık enflasyon farkı yani kamu emekçilerinin maaş zamlarına yapılacak ekleme önemli ölçüde belli olmuştur. Enflasyon farkının ödenmesi ile maaşlara yapılan zam sonrası bir dahaki zam sürecine kadar yaşanan alım gücü kaybının telafisi amaçlanmaktadır. Ancak TÜİK genel olarak enflasyonu düşük açıkladığı için enflasyon farkı da gerçek rakamın altında çıkmakta yani telafi söz konusu olmamaktadır.

4 aylık enflasyon farkına göre maaşlarda üç kuruma göre yaşanan reel gelir (satın alma gücü) düşüşü

	TÜİK	İTO	ENAG
4 aylık enflasyon farkı	%4,99	%6,10	%9,82
Öğretmen maaşındaki erime (en düşük)	2615,71 TL	3197,56 TL	5147,55 TL
Dr. Öğretim Üyesi maaşındaki erime (ortalama)	3803,33 TL	4649,36 TL	7484,71 TL
Şef maaşındaki erime (ortalama)	2617,55 TL	3199,82 TL	5151,18 TL
Hizmetli maaşındaki erime (ortalama)	2342,36 TL	2863,40 TL	4609,61 TL

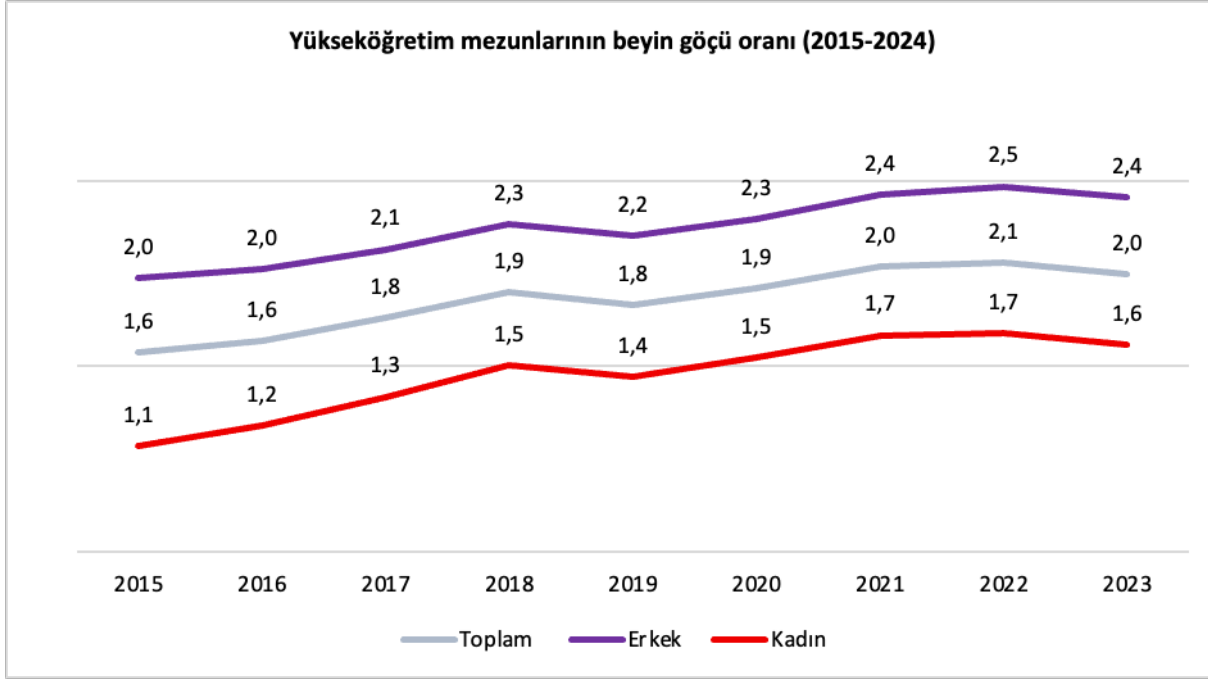
Kaynak: Kurumların web sitelerinden alınan enflasyon verileri kullanılarak hesaplanmıştır.

TÜİK, İTO ve ENAG'a göre yapmış olduğumuz hesaplamada halkın refah kaybını açıklamak konusunda gerçeklerden en uzak olan kurum TÜİK'tir. Tabloda görüldüğü üzere ENAG tüm meslekler için daha yüksek bir enflasyon farkı çıkarmış ve TÜİK'in enflasyon farkından en az 3.000 TL fazla olduğu görülmüştür.

Kasım ve Aralık aylarına ait enflasyon oranları açıklandıktan sonra kesinleşecek olan maaş artış oranı hem Toplu Sözleşmedeki orandan hem de dört aylık enflasyon farkından anlaşılabileceği üzere beklentilerin altında kalacaktır.

Maaş artışlarındaki beklentiler ve enflasyon durumu buyken konfederasyonumuz Birleşik Kamu-İş'in Kamu-Ar açlık ve yoksulluk sınırına göre en son ekim ayı açlık sınırı 30.061 TL, yoksulluk sınırı ise 92.238 olmuştur. Yani hayatta kalmak için ihtiyaç duyduğumuz beslenmenin maliyeti 4 kişilik bir aile için 30.000 TL'yi, beslenmenin yanında barınma, eğitim, giyim, sağlık gibi diğer temel ihtiyaçların maliyeti 90.000 TL'yi aşmıştır. Cumhurbaşkanının yakın zamanda "...en az üç değil, 4 5 çocuk lazım" söylemi iki çocuk sahibi bir ailenin bile geçinemediği, sağlıklı ve sosyal bir yaşam süremediği, eğitime ulaşamadığı ortamda halka yabancılaştığının, yaşadığı zorlukları görmezden geldiğinin bir göstergesidir. Bu zihniyetle hareket eden siyasi iktidarın politikalarında halkın kurtuluşunu aramak yersiz olacaktır. Sonuçta yürütülen politikalar açıkça göstermektedir ki amaç halkı yoksullaştırmak sermayedarı zenginleştirmektir.

2. Beyin göçü istatistiklerine göre ülkede en fazla göç edenler

Yükseköğretim mezunlarının beyin göçü oranı 2021 sonrası %2'nin altına inmemiştir. Göçün en fazla olduğu yükseköğretim bölümleri TÜİK'e göre sırasıyla; moleküler biyoloji ve genetik, işletme mühendisliği, elektronik mühendisliği, matematik mühendisliği, biyomühendislik, fizik mühendisliği, bilgisayar mühendisliği, yazılım mühendisliği, ekonomi, elektronik ve haberleşme mühendisliğidir.

Ağırlıklı olarak mühendislik bölümlerinden mezun olanların oluşturduğu göç durumu, ülkede gençlerin istihdam edileceği yeterli iş alanlarının olmadığına göstergesidir. Üniversitelerde bulunan bu bölümler ile yetiştirilen nitelikli işgücü, çalışabilecek alan bulamadığı için balsa da düşük refah düzeyinde çalışmak zorunda kaldığı için ülkeyi terk etmektedir. Sonuçta Türkiye, nitelikli işgücünü kendi ekonomik gelişimi için değil adete yabancı ülkeler için yetiştirmektedir.

Son dönemde artan genç işsizliğinin bir sonucu da olan bu durum, ülkede üniversite mezununa yani nitelikli işgücüne ihtiyaç duyulan bir ekonomik gelişme yaşanmadığını göstermektedir. Tüm dünyada teknoloji geliştikçe, yüksek nitelik isteyen iş alanları artmakta, Türkiye'de ise nitelikli değil aksine niteliksiz işgücü talebi artmaktadır. Sonuçta birçok üniversitede olan lisans bölümleri Türkiye'de var ancak bu bölümlerden mezun olan gençlerin çalışacağı iş alanları yoktur. Ülkede artan “ev genci” sayısının en temel nedenlerinden biri kuşkusuz budur.

3. Ücretli ve emekli öğretmenlerin ekonomik çıkmazı anketi değerlendirme sonuçları

Ülkede yaşanan ekonomik krizin faturasını başından beri emekçilere ödeten siyasi iktidar bununla yetinmemiş, özellikle emeklileri krizin nerdeyse tek sorumlusu gibi göstermiştir. Bu nedenle 24 Kasım Öğretmenler Günü özelinde krizin en büyük mağdurlarından olan emekli öğretmenlerimizin ekonomik çıkmazını gözler önüne sermeyi amaçladık. Yapmış olduğumuz araştırmaya göre emekli öğretmenlerimizin emekli maaşları ile en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamadığını, yıllarca emek verdikleri ve hala yetiştirdikleri öğrenciler sayesinde ülkeye katkı sunmaya devam ettikleri halde sistem tarafından yoksulluğa terk edildiğini görmekteyiz. Emeklerinin karşılığı olan emekli maaşı ile yüksek refah düzeyinde yaşaması gereken emekli öğretmenlerimizin ağırlıklı olarak çalışma ihtiyacı duyduklarını ifade etmeleri, özellikle son yıllara 65 yaş üstü için istihdamda olma oranının artması emeklilerin durumunu açıkça gözler önüne sermektedir. Emekli öğretmenlerimizin verdiği cevaplara göre öne çıkanlar;

- Eşi çalışmayan emekli öğretmenlerin %70'i ek iş yapma ihtiyacı duymaktadır.
- Anketi cevaplayan 65 yaş üstü emeklilerin %30'u yani nerdeyse üç emekliden biri ek iş yapma ihtiyacı duymaktadır.
- OECD ülkelerine göre kira fiyatları yaklaşık beş kat fazla olan Türkiye'de, dört emekliden biri ev sahibi olmadığı için maaşının yarısından fazlasını barınabilmek için kira ödemesine ayırmak zorundadır.
- Emekliler önceden emekli ikramiyesi ile ev satın alabiliyorken, içinde bulunduğumuz süreçte ev fiyatlarının bugün emekli olan bir öğretmenin alacağı ikramiyenin en az üç katı olması nedeniyle artık hayaldir.
- Emekli öğretmenlerin %93'ü tasarruf yapamadığını ifade etmektedir.

Öğretmenlerin emeğini sömüren hiçbir güvence sunmayan ücretli öğretmenlik uygulaması ekonomik krizin etkileriyle adeta yaşamının imkansızlaştığı bir uygulamadır. Sayıları yaklaşık 100 bini bulan ücretli öğretmenlerin asgari ücretin de altında kalan gelir ile hayatta kalmaya çalışması, gelecek planlaması yapamaması, mevsimlik işçi gibi çalışması yani tatillerden gelir edememesi, sosyalleşmenin haliyle sağlıklı ve verimli kalabilmenin imkansızlaşması eğitim sistemine ve öğretmenlik mesleğine verilmiş en büyük zarardır. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmen açığını ücretli öğretmenlik ile değil, atama ile kapatması şarttır. Ücretli öğretmenlerimizin vermiş olduğu cevaplarda öne çıkanlar;

- Ücretli öğretmenlik uygulaması, erkek öğretmenleri toplumsal iş bölümünün yarattığı “evi geçindirme sorumluluğu” kapsamında düşük ücret nedeniyle meslekten koparıırken, kadın öğretmenleri kas gücü gerektiren işlerde çalışmaları zor olduğu için düşük ücretlerde öğretmenlik yaptırarak sömürünün merkezine çekmektedir.
- Ücretli öğretmenlerimizin büyük bölümü haftalık 26-30 saat çalışarak aylık elde ettikleri gelirin asgari ücretin altında olduğunu ifade etmektedir. Buna göre devlet, öğretmenlerini asgari ücretin altında bir gelir ile çalıştırmaktadır.
- Ücretli çalışan dört öğretmenden biri ek iş yapma ihtiyacı duymaktadır.
- Anketi cevaplayanlar ağırlıklı olarak 30’lu yaşlardadır ve verilen cevaplara göre iki ücretli öğretmenden biri ailesiyle yaşamaktadır. Bu durum bağımsız bir hayat ve düzen kurmak için gerekli olan barınma maliyetini karşılamamanın imkansızlığının bir sonucudur.
- Aylık beslenme maliyeti üç ücretli öğretmenden biri için 15.000 TL üstündedir. Yani sadece beslenme maliyeti tek başına gelirin tamamına denk gelmektedir.
- Bekar olan ücretli öğretmenlerin %97’si mevcut geliri ile evlenmenin mümkün olmadığını belirtmektedir.

Eğitim-İş olarak biliyoruz ki; çalışan ve emekli tüm öğretmenlerimizin yüksek refah düzeyinde yaşamaları, geçim sıkıntısı çekmemeleri hem öğrencilerin geleceği hem de öğretmenlerimizin verimi için başat gerekliliktir. Bu nedenle sürekli emeklilere yönelik geliştirilen olumsuz algıya ve çalışan, emekli fark etmeksizin emekçiler üzerinden geliştirilen tasarruf ve enflasyonla mücadele politikalarının sonucu olan yoksullaşmaya derhal son verilmelidir.

2005

**EĞİTİM-İŞ
ÖRGÜTLENME BÜLTENİ**
Eğitim-İş Yayınları, Ankara
Kasım 2025

EĞİTİMİŞ ADINA SAHİBİ
Kadem ÖZBAY / Genel Başkan

YAYIN SORUMLUSU
Bülent METİN / Genel Örgütlenme Sekreteri

RAPOR-İÇERİK
Dr. Burcu DOĞAN / Araştırma ve Raporlama Uzmanı

DİZGİ
Samet DEMİRYÜREK

İLETİŞİM
Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06

Eğitimiş

www.egitimis.org.tr